



Huisvesters van
gezond verstand

Programma van Eisen Accent VSO op Noord

Versie 1.0, d.d. 3 mei 2023





Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel.....	4
1.3 Totstandkoming	4
1.4 Leeswijzer	4
2. Projectdefinitie	5
2.1 Kaders en randvoorwaarden.....	5
2.2 Doelstellingen.....	5
3. Organisatie.....	6
3.1 Organisatiestructuur	6
3.2 Te huisvesten formatie en leerlingenaantal.....	7
3.3 Gebruikersgroepen.....	7
4. Algemene uitgangspunten en principes	9
4.1 Normering	9
4.2 Normen en voorschriften.....	9
5. Functionele eisen	11
5.1 Gebouw	11
5.2 Bouwstenen.....	12
5.3 Buitenruimte.....	21
6. Kwaliteitseisen	23
7. Ruimtestaat.....	24



1. Inleiding

Accent VSO op Noord, onderdeel van scholengroep CVO, is een school die zich richt op het verzorgen van speciaal onderwijs aan leerlingen van 12 t/m 18 jaar (uitzondering is maximaal 20 jaar) die specialistische of intensieve begeleiding nodig hebben om te kunnen leren. Leerlingen krijgen op hun eigen niveau en tempo onderwijs. Er wordt bewust les gegeven in kleine klassen (maximaal 12 leerlingen) met als doel leerlingen werknemersvaardigheden aan te leren en sociaal gedrag te stimuleren middels praktijkgericht onderwijs.

Dit Programma van Eisen (PvE) is opgesteld voor Accent VSO op Noord. Accent VSO op Noord verzorgt voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Het is een relatief kleine school met een hecht team, waar medewerkers en leerlingen elkaar goed kennen. Momenteel is de school gehuisvest aan de Erasmussingel 120 in Rotterdam.

1.1 Aanleiding

Er is in de huidige situatie mogelijkheid om onderwijs aan te bieden aan circa 80-90 leerlingen. Jaarlijks worden er leerlingen afgewezen omdat er geen plek voor groei is. Accent VSO op Noord wil komende jaren, na de herhuisvesting, groeien naar een school voor 120 leerlingen. Met die groei kunnen meer leerlingen in het verzorgingsgebied het voor hen benodigde onderwijs volgen.


De organisatie heeft dus groeiambities. Dit in combinatie met de huidige staat van het gebouw aan de Erasmussingel maakt dat er afgelopen jaren de vraag is ontstaan om nieuwe huisvesting te zoeken:

- De huidige ruimtebehoefte, gebaseerd op de leerlingenaantallen, kan niet meer voorzien worden in het gebouw. In de toekomst verwacht Accent VSO op Noord te groeien, een dergelijke groei kan niet binnen de bestaande ruimtes gefaciliteerd worden.
- Het gebouw aan de Erasmussingel is een karakteristiek jaren '30 schoolgebouw. Het gebouw is verouderd en voldoet niet aan hedendaagse eisen m.b.t. comfort.
- Het huidige gebouw sluit deels aan op het huisvesten van voortgezet speciaal onderwijs. Voor het faciliteren van leerlingen zijn andere behoeftes dan voor het regulier onderwijs. Denk bijvoorbeeld aan branchelokalen en ruimere opzet.

Dit Programma van Eisen beschrijft de eisen aan een toekomstig schoolgebouw voor Accent VSO op Noord. Het toekomstige schoolgebouw kan zowel in bestaande bouw als in nieuwbouw gerealiseerd worden. Daarbij wordt qua locatie rekening gehouden met het verzorgingsgebied, zoals weergegeven in afbeelding 1 (meer toelichting volgt in hoofdstuk 2.1).



Afbeelding 1: Verzorgingsgebied Accent VSO op Noord



In een eerder stadium is er een verkort Programma van Eisen opgesteld. Dit document is opgesteld om met de gemeente Rotterdam het gesprek te kunnen voeren om op zoek te gaan naar een passende locatie. Het verkort PvE heeft als doel gehad het gesprek met de gemeente te faciliteren en richting te geven.

1.2 Doel

Het Programma van Eisen is opgesteld om inzichtelijk te krijgen aan welke eisen het toekomstige gebouw van Accent VSO op Noord minimaal moet voldoen. Het Programma van Eisen beschrijft de randvoorwaarden, eisen en wensen. Het is belangrijk dat deze aspecten ook toekomstbestendig zijn. Onderliggend document houdt daarom rekening met ontwikkelingen bij VSO op Noord, voornamelijk gericht op de leerlingengroei. Uiteindelijk zal het Programma van Eisen als basis dienen voor het ontwerp.

1.3 Totstandkoming

Voor de totstandkoming van onderliggend PvE zijn een aantal stappen doorlopen:

- Q4 2022 – Ambitiesessie met directie VSO op Noord. Hieruit is een eerste visie ontstaan over de functionele behoefte van een mogelijk nieuw schoolgebouw.
- Q4 2022 – Verkort PvE opgesteld, om het gesprek met de gemeente Rotterdam te faciliteren en richting te geven.
- Q1 2023 – Werksessies klankbordgroep voor bepalen functionele eisen en wensen.

1.4 Leeswijzer

Het Programma van Eisen bestaat uit een aantal onderdelen:

- In hoofdstuk 2 wordt de projectdefinitie beschreven. Hierin staan overkoepelende kaders, randvoorwaarden en doelstellingen.
- In hoofdstuk 3 volgt een toelichting op de organisatie. Hierin wordt een toelichting op de organisatiestructuur, maar ook over de gebruikersgroepen gegeven.
- In hoofdstuk 4 worden vervolgens algemene uitgangspunten en principes t.a.v. de huisvesting beschreven.
- In hoofdstuk 5 t/m 7 worden de eisen gedefinieerd. Hoofdstuk 5 beschrijft daarbij de functionele eisen, hoofdstuk 6 de kwaliteitseisen en hoofdstuk 7 de ruimtelijke eisen.

2. Projectdefinitie

De toekomstige huisvesting voor Accent VSO op Noord bevat een aantal overkoepelende kaders en randvoorwaarden. In onderstaande paragrafen zijn deze uiteengezet.

2.1 Kaders en randvoorwaarden

Overkoepelend aan de specifieke gebruikseisen, vertaald naar functionele, kwaliteits- en ruimtelijke eisen, gelden de volgende kaders en randvoorwaarden:

- **Locatie toekomstig schoolgebouw**
Het toekomstige schoolgebouw moet gevestigd zijn in Rotterdam Oost. Vanuit het verzorgingsgebied komt de meerderheid van de leerlingen uit Krimpen a/d IJssel, Capelle a/d IJssel, Rotterdam Oost en Lansingerland. De locatie moet liggen in bijvoorbeeld Kralingen, 's-Gravenland, Prinseland, Lage Land, Oosterflank, Nesselande of Zevenkamp
- De omgeving van de school mag een stedelijk karakter hebben. De leerlingen en het onderwijs staan midden in de maatschappij en voelen zich onderdeel van de stad Rotterdam.
- **Geschikt voor leerlingengroei**
Het gebouw dient geschikt te zijn om de leerlingengroei tot 120 leerlingen te kunnen huisvesten.
- **Ruimtelijke behoefte**
De leerlingengroei naar 120 leerlingen is vertaald naar een ruimtelijke behoefte. Het schoolgebouw moet circa 2.000 m² bevatten (exclusief buitenruimte en gymvoorziening). De ruimtebehoefte van VSO op Noord is berekend op 2.051 m².
- **Huisvesten binnen pijlers CVO**
Als onderdeel van CVO moet de huisvesting van Accent VSO op Noord aansluiten bij de huisvestingspijlers van CVO:
 - Aantrekkelijke huisvesting: een professionele en inspirerende werk- en leeromgeving;
 - Adaptieve huisvesting: toekomstbestendige gebouwen;
 - Gezonde en veilige leeromgeving;
 - Duurzame huisvesting;
 - Van toegevoegde waarde.

In bijlage 1 staan de pijlers beschreven.

2.2 Doelstellingen

Het realiseren van toekomstige huisvesting kent een aantal doelstellingen. Deze worden opgesomd en toegelicht.

1. **Realiseren van geschikte huisvesting Accent VSO op Noord**
Het uiteindelijke einddoel van dit project is het realiseren van geschikte huisvesting voor Accent VSO op Noord. De huisvesting moet aansluiten op het functionele gebruik (en het faciliteren van het praktijkgerichte onderwijs) en aansluiten op de kwantitatieve behoefte (groei van leerlingenaantallen)
2. **Realiseren van een gebouw conform wet- en regelgeving**
Het realiseren van een gebouw dat voldoet aan de actuele wet- en regelgeving zoals ook beschreven in het Kwaliteitskader Huisvesting van Ruimte-OK.

3. Organisatie

Onderliggend Programma van Eisen is bestemd voor de toekomstige huisvesting van Accent VSO op Noord. Accent is onderdeel van CVO. CVO is een overkoepelende scholenvereniging in Rotterdam en omgeving waar zeven verschillende scholengroepen onder vallen. De kernwaarden van CVO zijn Persoonlijk, Leerlinggericht, Kwaliteit en Betrouwbaar.

3.1 Organisatiestructuur

3.1.1 Accent

Accent biedt diverse vormen van onderwijs aan:

- Praktijkonderwijs
- Avondschool
- Voortgezet speciaal onderwijs (VSO)

Het voortgezet speciaal onderwijs wordt op twee scholen aangeboden: VSO op Zuid en VSO op Noord. Op deze scholen wordt onderwijs aangeboden aan cluster 3 leerlingen. Dit zijn jongeren van 12 t/m 18 jaar (uitzondering is maximaal 20 jaar) die specialistische of intensieve begeleiding nodig hebben om tot leren te komen. Er worden drie pijlers gehanteerd in het geven van onderwijs:

1. Levensecht leren
2. Nabijheid (van volwassen begeleiding en steun)
3. Zelfredzaamheid (leren in de woon, werk en vrije tijd situatie)

Accent leert leerlingen zich te ontwikkelen op het gebied van zelfredzaamheid. Zij leren reguliere schoolvakken (zoals rekenen of taal), maar ook praktische vaardigheden tijdens branchelessen (variërend van vaardigheden m.b.t. persoonlijke verzorging, het huishouden, werken in een keuken tot het repareren van een fiets).

Tijdens het volgen van onderwijs doorlopen leerlingen tussen hun 12^e en 18^e levensjaar (uitzondering is maximaal 20 jaar) diverse fasen (op hun eigen tempo):

- Fase 1 – Oriëntatiefase (12-14 jaar)
- Fase 2 – Voorbereidende fase (15-16 jaar)
- Fase 3 – Transitie fase (17-18 jaar)

3.1.2 Accent VSO op Noord

Accent VSO Op Noord biedt voortgezet speciaal onderwijs aan Zeer Moeilijk Lerende Kinderen (ZML-kinderen), dit doen zij op praktijkgerichte wijze. Er zijn grote verschillen tussen de leerlingen op VSO op Noord. VSO op Noord wil bij het aanbieden van leerstof zo goed mogelijk aansluiten bij de hulpvraag van de leerling.

De leerlingen van volgen bij Accent VSO op Noord reguliere schoolvakken en branchelessen. Op Accent VSO op Noord worden praktijklessen aangeboden in de volgende branches:

- Facilitaire dienstverlening en zorg
- Groen
- Techniek
- Consumptieve technieken



3.2 Te huisvesten formatie en leerlingenaantal

3.2.1 Groeiambitie Accent VSO op Noord

Accent VSO op Noord heeft de ambitie om tot 2035 te groeien naar 120 leerlingen. Deze 120 leerlingen is tevens een daadwerkelijk maximum aantal leerlingen vanwege het soort onderwijs en de omgeving die daarvoor nodig is. Onderstaande tabel geeft de groei t/m 2035 weer. Het huidige schoolgebouw belemmert VSO op Noord in de gewenste groei, jaarlijks moeten meerdere leerlingen worden afgewezen. Er kan enkel in leerlingenaantal gegroeid worden in een ander gebouw. Daarom is het uitgangspunt voor deze groei een geschikt pand vanaf september 2024.

t/m 2026	2027/2028	2028/2029	2029/2030	2030/2031	t/m 2035
88	96	104	112	120	120

3.2.2 Formatie en personeel

Momenteel heeft VSO op Noord 24 FTE onderverdeeld in 14 docenten en 16 ondersteunende personeelsleden. Met de voorziene leerlingengroei zal ook het aantal FTE toenemen. Verwachting is dat er voor het onderwijzen van 120 leerlingen circa 38-40 FTE aan personeel werkzaam zal zijn, waarbij circa 50% docenten en 50% ondersteunend personeel betreft.

3.3 Gebruikersgroepen

In het schoolgebouw gaan diverse gebruikersgroepen gehuisvest worden. We maken onderscheid in grofweg zes gebruikersgroepen, waarbij de eerste drie gebruikersgroepen de leerlingen zijn (meerderheid). Groep 4 en 5 zijn medewerkers en groep 6 zijn externen.

1. A/B leerlingen
2. CB leerlingen
3. CT leerlingen
4. Docenten
5. Staffuncties
6. Externen

3.3.1 A/B-leerlingen

Met leerroutes A & B worden leerlingen voorbereid op een reguliere of beschermde werkomgeving. Ze volgen de branchevakken Groen, Zorg en Welzijn, Horeca, Facilitair en Techniek. Ook lopen zij meerdere stages. Voor deze groep is een arbeidsgerichte uitstroom leidend, waarbij er focus is op sociaal emotionele ontwikkeling.

De leerlingen in deze gebruikersgroep hebben een ontwikkelingsniveau onder hun kalenderleeftijd. Zij hebben een ontwikkelingsachterstand en een vergrote zorgbehoefte door bijvoorbeeld ADHD en autisme. Er is sprake van een sociaal emotionele problematiek en aandacht voor gedrag is noodzakelijk. Voor de leerlingen is het belangrijk dat er structuur, duidelijkheid en voorspelbaarheid in hun dagen aanwezig is.

De A/B-leerlingen zijn ingedeeld o.b.v. kalenderleeftijd (deze varieert doorgaans tussen de 12 en 18 jaar). De leerlingen volgen cognitieve vakken, maar ook vakken als gym en ICT.

3.3.2 C/B-leerlingen

De leerlingen van leerroute C zijn in praktijk onderverdeeld in twee groepen. De C-route richt zich met name op het stimuleren van zelfredzaamheid en sociale vaardigheden. De leerlingen stromen uit naar belevingsgerichte dagbesteding. Er is sprake van onderscheid in CB- en CT-leerlingen.



De groep CB-leerlingen hebben een focus op dagbesteding en belevingsgerichte uitstroom. Leerlingen in deze groep hebben een sociaal emotionele ontwikkelingsleeftijd van circa 2-4 jaar. Het IQ van deze leerlingen is meestal onder de 50. De leerlingen hebben stoornissen zoals ASS, ADHD of angststoornissen.

Het is voor deze groep kenmerkend dat er veel externe begeleiding nodig is. Er is bewust een maximale groepsgrootte van 8 leerlingen. Leerlingen hebben behoefte aan nabijheid en beschikbaarheid van docenten. De 1 op 1 begeleiding is daarin belangrijk.

3.3.3 CT-leerlingen

De andere groep uit de C-route zijn de CT-leerlingen. De C-route richt zich met name op het stimuleren van zelfredzaamheid en sociale vaardigheden. De leerlingen stromen uit naar belevingsgerichte dagbesteding. Bij de CT-leerlingen is uitstroom leidend, met focus op praktisch taakgericht leren.

De groep CT-leerlingen hebben net als de CB-leerlingen stoornissen zoals ASS, ADHD of angststoornissen. Het cognitieve vermogen is echter verder ontwikkeld. Deze leerlingen hebben daarom ook de focus op praktijk/taakgericht leren in een school omgeving.

3.3.4 Docenten

De docenten binnen VSO op Noord kenmerken zich als betrokken mensen, die voor de leerlingen de stabiele factor in hun schooldag zijn. De docenten geven les in cognitieve vakken en branchevakken, leren sociale vaardigheden aan leerlingen, zijn stagebegeleiders binnen en buiten school, hebben pleinwacht en fungeren als mentor voor de leerlingen. De docenten geven dagelijks les binnen de vaste lestijden, buiten schooltijd zijn er administratieve werkzaamheden en vergaderingen.

De docenten van VSO op Noord verzorgen intensieve begeleiding van leerlingen. Dit kan zorgen voor stressvolle of intensieve momenten in de klas. Wanneer zij geen les geven is er behoefte aan een plek voor ontspanning (personeelskamer).

De docenten verzorgen onderwijs voor VSO op Noord zowel binnen als buiten de school. Daarnaast is er een duidelijke scheiding in werkzaamheden voor- en na schooltijd. Ook is er een scheiding in leerlinggebonden taken en taken die niet leerlinggebonden zijn. De docent binnen VSO op Noord heeft veel verschillende petten op, voorbeelden zijn in de eerste alinea genoemd.

3.3.5 Staffuncties

Binnen het onderwijs van VSO op Noord zijn er een aantal staffuncties te onderscheiden. Staffuncties variëren van conciërge, pauzewacht, taxiwacht, directie tot ondersteunend personeel. De voornaamste activiteiten van deze doelgroep zijn het voeren van leerlingengesprekken, administratieve werkzaamheden en overleg met externen. Zij voeren voornamelijk bureauwerkzaamheden uit.

3.3.6 Externen

De externen die bij VSO op Noord werken of op bezoek komen zijn veelal aanwezig ter ondersteuning van de leerlingen. Dat betekent dus ook dat ze alleen onder schooltijd aanwezig zijn.

Onder externen vallen diverse doelgroepen, bijvoorbeeld (medisch) begeleiders of chauffeurs. Begeleiders zijn er onder andere voor het toezicht houden voor ad hoc medische zorg (buiten de klas).

De externen zijn nadrukkelijk medewerkers van andere (partner) organisaties. Zij zijn soms in de klas of in het gebouw aanwezig. Dit kan gedurende de dag of juist ad hoc zijn voor het voeren van gesprekken met medewerkers of leerlingen. Deze groep moet gebruik kunnen maken van een (informeel) zitje of een gesprekskamer. Voor deze groep is geen specifieke 'eigen' ruimte nodig.

4. Algemene uitgangspunten en principes

Er zijn een aantal uitgangspunten en principes die de basis vormen voor het schoolgebouw van Accent VSO op Noord. Dit zijn overkoepelende ruimtelijke en kwaliteitseisen. In dit hoofdstuk worden deze toegelicht.

4.1 Normering

Het 'Uitvoeringsbesluit voorzieningen in de huisvesting PO/VO' is leidraad voor de toekenning van vierkante meters per school. Voor Accent VSO op Noord geldt dat er uitgegaan wordt van A/B/C leerlingen (ZMLK) in het voortgezet speciaal onderwijs. Dit betekent dat zij op basis van de normering recht hebben op 2.051 m².

Onderwijssoort	Aantal leerlingen	BVO/leerling	Totaal BVO
Onderbouw leerjaar 1/2 (ZMLK)	60	9,2	552
Bovenbouw leerjaar 3/4 (ZMLK)	60	9,2	552
Vaste voet (ZMLK)			140
Vaste voet nevenvestiging met spreidings-noodzaak			550
Zorgruimten i.v.m zorgfunctie			257
Totaal			2.051m²

4.2 Normen en voorschriften

Het nieuwe schoolgebouw voor Accent VSO op Noord dient te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Als organisatie is CVO verantwoordelijk voor een veilige en kwalitatief goede school en schoolgebouw.

4.2.1 Bouwbesluit

Bij alle bouwwerkzaamheden en aanpassingen aan het pand moet worden voldaan aan het Bouwbesluit 2012.

4.2.2 Toegankelijkheid

Het toekomstig schoolgebouw moet goed toegankelijk zijn, bijvoorbeeld door een provinciale weg. Veel leerlingen van VSO op Noord worden gehaald en thuis gebracht, waardoor veel verkeersbewegingen met leerlingenvervoer rondom de school plaatsvinden. Dit geldt voor zowel het vervoer (eigen ingang en parkeergelegenheid) als ook de algemene ingang in de school. Daarnaast moeten alle lokalen goed toegankelijk zijn in het schoolgebouw. Onderwijsinstellingen zijn op grond van de wet 'Gelijke Behandeling' vanwege mogelijke handicap op chronische ziekte (WGBH/CZ) verplicht om te zorgen dat ook mindervalide leerlingen onderwijs kunnen volgen. Onderwijsinstellingen mogen dus geen onderscheid maken bij het aanbieden of verlenen van onderwijs aan mindervalide of chronisch zieke leerlingen.

4.2.3 Frisse scholen

Vanuit de overheid is het PVE Frisse Scholen opgesteld. Een 'Frisse School' is een schoolgebouw met een laag energieverbruik en een gezond binnenklimaat. In een Frisse School is aandacht voor 5 thema's te weten: energie, luchtkwaliteit, temperatuur, licht en

geluid. Het nieuwe schoolgebouw dient op alle 5 de thema's te voldoen aan de gestelde eisen in het PvE Frisse Scholen met minimaal ambitieniveau B.

4.2.4 ARBO

Uitgangspunt is dat wordt voldaan aan de relevante regels vanuit de Arbowetgeving die gezondheid, veiligheid en welzijn in de werk- en leeromgeving bevorderen.

4.2.5 Veiligheid

De te huisvesten leerlingen hebben baat bij een veilige omgeving. Dit geldt overall voor het gebouw, maar in een aantal gevallen ook specifiek voor een aantal functies. Voor deze ruimtes wordt dit in hoofdstuk 5 geconcretiseerd.

Er zijn daarnaast een aantal thema's waarop de veiligheid betrekking heeft, dit zijn:

- Sociale veiligheid: Accent VSO op Noord is wettelijk verplicht om een veilige omgeving te creëren. Het is belangrijk dat er in het ontwerp rekening gehouden wordt met het creëren van een veilige omgeving. Het gebouw is zodanig ontworpen, dat de kansen op het ontstaan van onveilige situaties rond het gebouw en in de nabijheid tot een minimum worden beperkt. De sociale veiligheid, gezondheid en het welbevinden van de leerlingen, bezoekers en de medewerkers is door passende maatregelen en voorzieningen gewaarborgd. Goede zichtlijnen en fysieke transparantie zijn noodzakelijk in het gebouw vanwege sociale veiligheid en het toezicht op de leerlingen. Met name rondom de entree(s), onderwijsruimte en ontmoetingsruimte dienen goede zichtlijnen te worden gerealiseerd. Openheid en transparantie hoeft niet per definitie vertaald te worden in fysieke transparantie, maar keert ook terug in heldere looplijnen en een duidelijke indeling van de clusters in het gebouw. Overzicht en visueel contact tussen verschillende ruimten kan bijvoorbeeld ook worden gerealiseerd door wanddelen als 'vitrine' uit te voeren, voor bijvoorbeeld tentoonstelling van werkstukken.
- Brandveiligheid: De brandveiligheid van het gebouw moet voldoen aan de actuele wettelijke eisen. Voor het te realiseren gebouw is een gebruiksvergunning noodzakelijk. De brandcompartimentering valt samen met de gebruiks- en beheercompartimenten. Deze compartimenten zijn afzonderlijk afsluitbaar, zodat een gebouwcompartiment los van de andere compartimenten in gebruik kan zijn. Vluchtwegen dienen in aansluiting op dit uitgangspunt ontworpen te zijn. De brandwerendheid van de wanden dient volgens het vigerende bouwbesluit en/of de eisen van de plaatselijke brandweer te worden bepaald.
- Technische veiligheid: CVO heeft een standaard Technisch Programma van Eisen (TPvE) opgesteld. In het TPvE worden de minimum eisen t.a.v. de onderdelen binnenklimaat (comfort en gezondheid), energie en materialen en de kwaliteitseisen t.a.v. van de werktuigbouwkundige en elektrotechnische installaties voor een voortgezet onderwijsgebouw beschreven. Deze technische eisen en prestaties zijn maatgevend zijn voor het ontwerp- en realisatieproces. Het PvE Frisse Scholen en het TPvE zijn deels overlappend aan elkaar, daar waar verschil in eisen zijn prevaleren de hogere eisen.

5. Functionele eisen

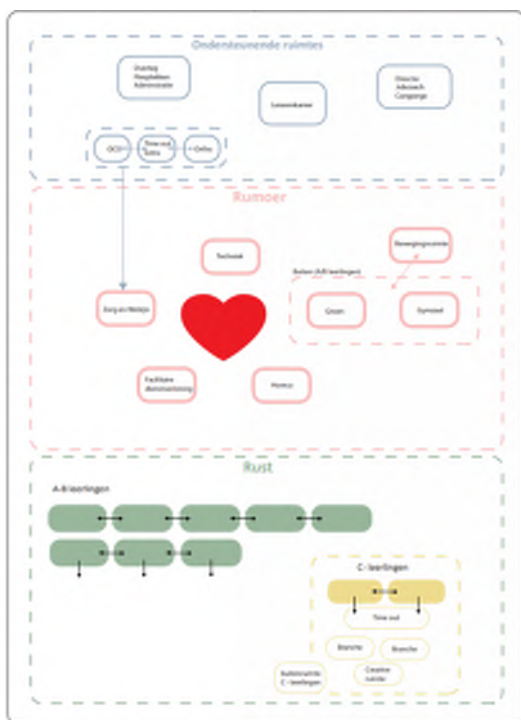
In dit hoofdstuk zijn de functionele eisen aan het gebouw en de ruimtes beschreven. Allereerst worden de functionele eisen aan het gebouw beschreven in 5.1 in 5.2 volgt een gedetailleerde toelichting op de bouwstenen (mix aan ruimten in het gebouw).

5.1 Gebouw

In het toekomstige schoolgebouw is het belangrijk dat de werkprocessen op een logische wijze gepositioneerd zijn.

5.1.1 Ruimtelijk concept

Voor het bepalen van de indeling is het borgen van onderlinge functionele relaties belangrijk. In afstemming met gebruikers zijn de relaties vertaald naar onderstaand een ruimtelijk concept. In het ruimtelijk concept zijn verschillende onderdelen opgenomen die gehuisvest moeten worden.



Bij het bepalen van onderlinge relaties is geconstateerd dat er behoefte is aan diverse zones in het gebouw. De functies kunnen geclusterd worden in deze zones. Er is onderscheid te maken in (grofweg) drie zones: de rust zone, rumoerige zone en een zone voor ondersteunende functies.

- **Rust**

De rust-zone moet een zone zijn voor theorielokalen voor zowel de A/B-leerlingen als ook de C-leerlingen. De leerlingen zijn relatief sneller afgeleid en daarom is het belangrijk dat het in deze omgeving rustig is. Het is belangrijk dat voor de C-leerlingen een geclusterde zone is, waarbij ook de andere benodigde faciliteiten naast de theorielokalen gehuisvest zijn (in hoofdstuk 6 en 8 wordt dit verder geconcretiseerd).

- **Rumoer**

De rumoer-zone is het centrale gebied van de school. Deze zone is het hart van de school: de centrale plek waar enerzijds de entree van het gebouw is en anderzijds ontmoeting en ontspanning wordt gestimuleerd. In het hart van de school komen leerlingen graag samen, is de identiteit van Accent VSO op Noord zichtbaar en voelt iedereen zich welkom. Het is de bedoeling dat de branchelokalen een directe verbinding met dit 'hart' hebben. De branchevakken vormen namelijk een groot onderdeel van de identiteit van VSO op Noord. Ook zijn de branchevakken in de rumoerzone gepositioneerd omdat activiteiten die tijdens deze lessen worden uitgevoerd meer geluid veroorzaken.

- **Ondersteunende functies**

In het schoolgebouw moeten ook een aantal ondersteunende ruimten worden gerealiseerd. Dit zijn ruimtes die in feite ondersteunend zijn aan het primaire proces (onderwijs verzorgen). De ondersteunende ruimten variëren van kantoorfuncties tot functies waarbij leerlingen zorg kunnen krijgen (bijv. t.b.v. gesprekken of medische verzorging).

5.1.2 Routing en wayfinding

In het nieuwe schoolgebouw van VSO op Noord moet een duidelijke routing komen. In het ontwerp zijn verschillende manieren om de routing te verduidelijken/beïnvloeden. Onder andere lichtlijnen, looplijnen en plaatsing van meubilair zijn hier onderdeel in. Een duidelijke en eenvoudige routing is belangrijk vanwege de doelgroep. Voor leerlingen is het belangrijk dat het gebouw uiteindelijk herkenbare plekken krijgt. De wayfinding is daarbij een visueel hulpmiddel.

5.2 Bouwstenen

Er zijn een aantal typen bouwstenen te onderscheiden in het toekomstige schoolgebouw van VSO op Noord. Dat zijn de:

- Onderwijsruimten
- Kantoorruimen
- Ondersteunende ruimten
- Facilitaire ruimten
- Buitenruimte

Omdat er per type bouwsteen verschillende soorten ruimten zijn worden onderstaand per bouwsteen de ruimtesoorten uitgewerkt.

5.2.1 Onderwijsruimten

Er wordt onderscheid gemaakt in reguliere klaslokalen en branchelokalen. Uitgangspunt is dat in de reguliere klaslokalen 10-12 leerlingen les krijgen. In branchelokalen wordt er in kleinere groepen gewerkt. Hier volgen maximaal 6 leerlingen onderwijs.

5.2.1.1 Regulier klaslokaal

In de reguliere klaslokalen wordt theoretisch onderwijs gegeven. Leerlingen volgen algemene vakken zoals Nederlands, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, godsdienst, tekenen en muziek. Er zullen 10 theorielokalen gerealiseerd worden waarvan 7 voor A/B-leerlingen en 3 voor CT/CB-leerlingen.

Leerlingen van VSO op Noord volgen in een eigen lokaal, per groep, alle hiervoor genoemde vakken. Het vak muziek kan niet worden gegeven in een theorielokaal. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld de aula/kantine of de personeelsruimte voor gebruikt worden.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • 12 plekken voor leerlingen (schooltafel en stoel) • Bureauwerkplek voor docent • Whiteboard/digibord • Opbergruimte (kasten en opslaghoek)
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Minimaal 10 klaslokalen • Per klaslokaal 40 m²
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • De klaslokalen zijn geclusterd en in elkaars nabijheid. • Tussen klaslokalen is opslagruimte voorzien. • Sanitaire voorzieningen in de nabijheid van klaslokalen. • Cluster lokalen A/B-leerlingen • Cluster lokalen CT/CB-leerlingen • Verbinding met schoolplein.
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Openslaande deuren naar buiten • Zachte materialen • Geen scherpe hoeken/rand
Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> • Geen specifieke technische eisen. Uitgangspunt is regulier technisch PvE.

5.2.1.2 Branchelokaal Zorg en welzijn

Binnen de branche 'zorg en welzijn' leren leerlingen in groepjes van 6-8 om voor zichzelf en anderen te zorgen. Zij leren allerlei schoonmaakvaardigheden, zowel om hun persoonlijke als een professionele omgeving schoon te houden. Het lokaal is daarom ingericht als een ruimte waarin dergelijke omgevingen zijn gesimuleerd.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Bureauwerkplek voor docent • Centrale tafel met 6-8 stoelen voor leerlingen • Aparte wasruimte met wasmachines en drogers, droogtorens • Simulatie woonkamer: tafel, bank, kast, vloerkleed • Simulatie slaapkamer: bed, kledingkast • Simulatie keuken: koelkast, wasbak, bestekbak, aanrecht met kastjes, kooktoestel, afwasmachine • Simulatie badkamer: douche, wastafel en toilet. • Werkkast opslag t.b.v. SVS-methode
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaal: 60 m² • Wasruimte: 12 m² • Opslagruimte: 12 m²
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • Opslagruimte direct verbonden met lokaal • Wasruimte: directe verbinding via 2 deuren met gang en lokaal.
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Zichtlijn tussen wasruimte en lokaal • In het lokaal diverse vloerafwerkingen t.b.v. stofzuigen en dweilen (bijv. laminaat, tegels, linoleum en tapijt). • Zachte kleuren, daglicht, akoestisch (wasruimte) en rustig

Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> • Wasruimte voorzien van afzuiging wasruimte • Stopcontacten op verschillende hoogtes • Rookmelders + afdekkapjes (vanwege bakken)
--	--

5.2.1.3 Branchelokaal Facilitair

Bij de Branche Facilitair leren leerlingen uiteenlopende ondersteunende vaardigheden. Dit zijn werkzaamheden zoals kopiëren, inpakken, oud papier ophalen en koffie en thee zetten. Daarnaast krijgen zij theoretisch les. Er wordt lesgegeven aan maximaal 8 leerlingen te gelijk. Er zijn 2 begeleiders aanwezig in het lokaal.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • 8 werkplekken voor leerlingen • 2 bureauwerkplekken voor docenten • Opbergruimte voor voorraad WC-rollen en vuilniszakken • Kopieermachine • Computerruimte • Vaste indeling
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaal: 50m² • Opslagruimte: 12 m²
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • Opslagruimte direct aangrenzend aan lokaal • Ruimtelijke relatie met Zorg en Welzijn
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Ruim van opzet vanwege werkzaamheden
Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> •

5.2.1.4 Branchelokaal Horeca

Binnen de branche horeca worden leerlingen opgeleid voor een (ondersteunende) baan in de horeca. Ze leren eenvoudige maaltijden klaar te maken en vaardigheden zoals wegen, schillen en snijden. Tevens maken leerlingen kennis met alle aspecten van catering: van het binnen krijgen van de bestelling tot en met uitgifte. Idealiter is er een situatie waarin het branchelokaal ingezet kan worden t.b.v. catering en als een bedrijfsrestaurant, zodat leerlingen de werkzaamheden binnen die branche opgeleid kunnen worden. Er wordt les gegeven aan maximaal 6 mensen tegelijk. Leerlingen krijgen deels theoretisch onderwijs, dit is veelal kortdurend ter voorbereiding op de (praktijk)les. Idealiter wordt hiervoor in het nabijgelegen lokaal van branche groen gebruik gemaakt van het digibord. Vanwege veiligheidsregels mag er in een Horeca-lokaal geen digibord worden geplaatst.

Het branchelokaal horeca moet voldoen aan de wet- en regelgeving opgesteld door Koninklijke Horeca Nederland. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van noodzakelijke en wenselijke apparatuur voor het branchelokaal horeca.

Het branchelokaal bestaat uit een aantal verschillende ruimten die allemaal direct met elkaar verbonden moeten zijn. Er is een keuken, spoelkeuken en uitgifteruimte (met directe verbinding naar kantine).

Functionele Eisen	Keuken (vaste indeling) <ul style="list-style-type: none"> • Werkbank met 2m werkruimte en een eigen gasfornuis per leerling • Koelcel
--------------------------	--

- Vriescelleedruimte voor leerlingen (kan ook in nabijheid van het lokaal worden voorzien)
- Vloerputjes
- Vet-put buiten lokaal
- Apparatuur conform bijlage 2.

Spoelkeuken

- Spoelruimte (natte keuken)
- Horeca-vaatwasser
- Gootsteen

Uitgifteruimte

- Zelfbedieningsloket
- Rolluik naar kantine voor uitgifte.
- Warmhoud-vitrine
- Soepketel

Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Branchelokaal – keuken minimaal 80 m² • Spoelkeuken – circa 20 m² • Uitgifteruimte – circa 20 m²
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • De keuken en spoelkeuken moeten naast elkaar liggen met een vrije zichtlijn tussen beide ruimten vanwege de veiligheid. • De opslagruimte, koelcel en vriescel moeten aan de keukens verbonden zijn. • Kleedruimte voor leerlingen in de directe omgeving van het horeca lokaal. • Branchevakken Groen (kruiden) en Facilitair (inpak proces) in nabijheid • Uitgifteruimte moet verbonden zijn met keuken en de kantine. Het branchelokaal moet dus ook in de nabijheid van de kantine worden geplaatst.
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Zichtlijnen tussen verschillende ruimten (spoelkeuken) die tot horeca behoren
Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> • Krachtstroom • Voldoende wcd's voor losse en vaste apparatuur (conform bijlage 2) • Gasaansluitingen • Afzuiging • Definitieve eisen dienen in het ontwerp bepaald te worden o.b.v. definitieve te plaatsen apparaten.

5.2.1.5 Branchelokaal Techniek

Bij de branche techniek worden leerlingen opgeleid voor het (veilig) werken in bijv. de houtbewerking of fietsreparatie. Zo leren ze verschillende gereedschappen te gebruiken en eenvoudige technische handelingen zoals meten, zagen en timmeren. Er wordt les gegeven aan maximaal 6 leerlingen tegelijkertijd.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • 2 centrale werkbanken (met bankschroeven) en 7 krukken eromheen. De werkbanken dienen ook als
--------------------------	---

	<p>centraal punt voor de start van de les of theoretische toelichting.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bureauwerkplek voor docent • Digibord • Apparatuur (in vaste opstelling): lintzaag, kolomboormachine, 3 figuurzaagmachines, vlakschuurmachine, pottenbakmachine. • Systeem aan plafond om fietsen aan te hangen • 4 gereedschapskasten • Garderobe (stofjassen) • Spoelbak (met temperatuurbegrenzing) waar emmer onder past. • Opslagruimtes (direct aan lokaal verbonden) <ul style="list-style-type: none"> • Zaagtafel alleen voor docent (in aparte opslagruimte)
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaal: 60 m² • Opslagruimte houtbewerking: 12 m² • Opslagruimte fietstechniek (evt. buiten): 12 m²
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • Opslagruimte direct aan lokaal • Opslagruimte Fietstechniek in de buurt
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Ruime opzet (2 meter tussen apparaten) • Vloerafwerking: niet glad • Bewegingsruimte • Hout en rust • Prikkelarm
Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> • Afzuiging • Noodstop • Voorbereiding krachtstroom • Voldoende wcd's voor losse en vaste machines

5.2.1.6 Branchelokaal Groen

Binnen de branche 'groen' worden leerlingen opgeleid voor het werken in de groenvoorziening en het verrichten van tuinonderhoud. Zo leren ze bomen en planten te verzorgen, gereedschappen te gebruiken en vaardigheden als schoffelen, harken en vegen. De leerlingen krijgen ook theorielessen, maar zijn de meeste tijd buiten.

Voor deze branche is het wenselijk om een plek te hebben waar zij hun spullen kunnen opslaan en theorielessen (in groepen van 6 personen) volgen.

Als dit lokaal niet in gebruik is voor onderwijs m.b.t. groen, kan het gebruikt worden voor andere (creatieve) activiteiten zoals handvaardigheid (schilderen, pottenbakken of tekenen).

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Bureauwerkplek docent • Werkbanken/grote werktafel (voor 12 leerlingen) met krukken eromheen • Digibord • Werktafels aan de wanden (werkgebied leerlingen) • Opslag voor gereedschappen (bezems, schoffels etc.) in separate opslagruimte
--------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Spoelbak (met opvangbak) • Buitenvoorzieningen <ul style="list-style-type: none"> ◦ Buitenkraan ◦ Groenvoorziening en moestuin
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaal: 30 m² • Opslag: 12 m² • Ruimtelijke eisen buitenruimte Groen opgenomen in 5.3 Buitenruimte.
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • Directe verbinding naar schoolplein met groenvoorziening en moestuin. • Aparte opslagruimte direct verbonden met lokaal voor alle materialen van Groen
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Prikkelarm • Materiaal inrichting: hout • Rustige uitstraling • Opslagruimte uit het zicht en afsluitbaar (veiligheid)
Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> • Geen specifieke technische eisen. Uitgangspunt is regulier technisch PvE.

5.2.1.7 Gymzaal

De inrichting en uitrusting van de gymzaal moet zodanig zijn dat de kans op verwonding zo klein mogelijk is, er dienen voorzieningen te zijn voor alarmering en EHBO en de mate van geluidsoverlast beperkt is. Het is gewenst om gedurende 3 hele dagen gebruik te maken van een gymzaal.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • voldoende vrije ruimte t.b.v. gymnastiekonderwijs • (mobiele) telefoon aanwezig t.b.v. brandmelding en alarmering • aanwezigheid brandblusmiddelen • EHBO-trommel A (grote verbandtrommel) is aanwezig • voorzieningen als ringen, wandrek en standaard uitrusting.
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • grote gymzaal is minimaal 14 x 22 meter en een minimale hoogte van 5,5 meter • aanwezigheid van een (vrije) nooduitgang
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • aangrenzend aan gymzaal ook een toestellenberging. Deze is voldoende groot om alle toestellen te plaatsen
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> • hoeken en stijlen etc. moeten afgerond of afgeschuind zijn • aanwezig beglazing bestaat uit veiligheidsglas • een mechanisch dempende vloer • in de gymzaal is door de keuze van absorberende inrichtingsmaterialen nagalm tegengegaan • de onderste 2 meter van de wanden glad afwerken zodat men zich niet kan verwonden bij het vallen tegen de wand

Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> • verlichtingsarmaturen, verwarmings- en klimaatbeheersingselementen en andere objecten zijn terug liggend in de wand geplaatst en waar nodig afgeschermd tegen beschadigingen • het achtergrondgeluidsniveau bedraagt niet meer dan 40 dB(A) • de vereiste maximale nagalmtijd is $\leq 1,0$ sec
--	--

5.2.2 Kantoorruimten

In de kantoorruimten kunnen medewerkers bureauwerkzaamheden uitvoeren en met elkaar overleggen. Er wordt grofweg onderscheid gemaakt in een aantal functies, die voorzien moeten worden in het gebouw:

- Werkplekken
- Overlegruimtes
- Personeelskamer

Uitgangspunt is dat de kantoorruimten worden gerealiseerd conform de Arbo richtlijnen.

5.2.2.1 Werkplekken

Voor diverse functies moet voorzien worden in (Arboconforme) werkplekken. In de toekomstige situatie bestaat de formatie uit 33 FTE. Voor het ondersteunend personeel moet voorzien worden in een aantal kantoorruimtes. De docenten hebben een Arboconforme werkplek in de klaslokalen en kunnen optioneel gebruik maken van de flexwerkplekken.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Arboconforme werkplekken • Kastruimte
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • 1 ruimte t.b.v. Administratie met 4 werkplekken • 1 ruimte t.b.v. Directie met 2 werkplekken en een overlegtafel • 1 ruimte t.b.v. het zorgteam (orthopedagoog en oco) met 2 werkplekken • 1 ruimte t.b.v. jobcoach met 3 werkplekken • 1 ruimte t.b.v. 2 flexwerkplekken
Ruimtelijke relaties	Ruimtes in elkaars nabijheid plaatsen

5.2.2.2 Overlegruimtes

Medewerkers hebben voor overleg of gesprekken overlegruimtes nodig. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in een formele vergaderruimte en spreekkamers.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Vergaderruimte: ruimte voor vergadertafel voor 10 personen. Tevens voorzien van VC set t.b.v. hybride vergaderen. • Spreekkamers: spreekkamers voor gesprekken met leerlingen of partners. Per spreekkamer plek voor 2-4 personen.
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • 1 vergaderruimte – 24 m² • 2 spreekkamers - 12 m²
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • Op een centrale positie
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtes moeten stress sensitief zijn (omdat er ook gesprekken met leerlingen plaats vinden).

Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> • Vergaderruimte voorzien van een VC set.
--	---

5.2.2.3 Personeelskamer

De personeelskamer fungeert als ruimte waar personeel kan samenkomen. Uitgangspunt is het realiseren van een personeelskamer conform de eisen uit de Arbo t.b.v. de bedrijfskantine.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende tafels en stoelen voor circa 40 medewerkers. • Pantryblok
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • 90 m² • Niet vrij toegankelijk voor leerlingen

5.2.3 Ondersteunende ruimten

De ondersteunende ruimten zijn ruimtes t.b.v. de ondersteuning van het primair proces (onderwijs).

5.2.3.1 Therapieruimte

De Therapieruimte is een veilige, gezonde en prettige werkomgeving conform de Arboret. Deze ruimte kan niet worden gecombineerd met andere functies als bijvoorbeeld een spreekkamer.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • De therapieruimte beschikt over warm en koud stromend water. • De therapieruimte heeft een wacht/ontvangstgelegenheid dichtbij die geen deel uitmaakt van de behandelruimte(n). • Om verhoogd infectierisico te voorkomen, voldoet de ruimte aan de hygiëne eisen zoals beschreven in het hygiëne protocol van het KNGF. hygiene-protocol-1-oktober-2020.pdf (kngf.nl) • De ruimte waarborgt de privacy van de leerling. • In de ruimte is een EHBO-doos aanwezig.
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • 12 m²
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • Een wacht/ontvangstgelegenheid nabij de ruimte die geen deel uitmaakt van de behandelruimte(n)
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> •
Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> •

5.2.3.2 EHBO/medische ruimte

In de EHBO/medische ruimte moet ruimte zijn om eerste hulp te verlenen of (reguliere) zorg aan leerlingen te verlenen.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Keukenblok met koelkast en aanrecht • Behandeltafel • Comfortabele fauteuils (2) of bank
--------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Opbergkast
Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> • Warm en koud stromend water.

5.2.3.3 Time-out ruimte

De time-out ruimte is een ruimte waar leerlingen kunnen 'afkoelen' en tot rust kunnen komen. Het is een ruimte in de kantooromgeving, waar vanuit het ondersteunend personeel toezicht gehouden kan worden op een leerling die behoefte heeft aan een time-out. De ruimte moet circa 8 m² zijn en voorzien zijn van een bank en fauteuil.

Qua beleving moet de ruimte ingaan op de zintuigen van de leerlingen:

- Zien: maak in een time-out ruimte gebruik van kleuren en verlichting die bijdragen aan het tot rust komen. De ruimte dient een sfeervol en warm geheel te zijn met verschillende lichtbronnen, projecties en/of twinkellichtjes.
- Voelen: hier dienen materialen te komen die zacht zijn met verschillende structuren, een verzwaarde deken of een speciale knuffel. Zorg ervoor dat alles in de ruimte veilig is en tegen een stootje kan.
- Horen: de time-out ruimte dient geluiddicht te zijn. Ook moet de mogelijkheid er zijn om rustgevend natuurgeluiden af te spelen of zet kalmerende muziek aan te zetten.
- Ruiken: voor sommige leerlingen werkt geur positief. In het ontwerp wordt gevraagd hier na te denken over mogelijkheden.

5.2.3.4 Kantine

In de kantine kunnen leerlingen tijdens een pauze eten en drinken en ontspannen. De ruimte is gesitueerd in het hart van de school en heeft een directe link met het branchelokaal horeca.

De ruimte voorziet in diverse voorkeuren van leerlingen. Er kan gekozen worden tussen zitgelegenheden enerzijds en sta-tafels anderzijds. Zo nodig is er ook ruimte waar leerlingen zich kunnen afzonderen (iets meer privacy). De ruimte moet voor bijzondere gelegenheden als feesten en vieringen geschikt zijn voor 120 leerlingen met ouders/verzorgers en personeel.

Functionele Eisen	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende zitplaatsen (stoelen en tafels) voor 60 personen. • Ruimte voor ontspanning creëren. Bijvoorbeeld d.m.v. lounge/zitzakken etc. • Ruimte voor afzondering met iets meer privacy binnen de vlek creëren).
Ruimtelijke eisen	<ul style="list-style-type: none"> • 120 m²
Ruimtelijke relaties	<ul style="list-style-type: none"> • Positioneren in het hart van de school. • Aangrenzend aan het branchelokaal horeca en haar uitgiftepunt plaatsen.
Ontwerpcriteria	<ul style="list-style-type: none"> •
Technische wensen (niet-uitputtend)	<ul style="list-style-type: none"> •

5.2.3.5 Bibliotheek

Voor de leerlingen is een bibliotheekfunctie gewenst. De Bibliotheek is een plek waar iedereen altijd welkom is. Je kunt er lezen, leren, anderen ontmoeten of hulp krijgen bij vragen over de digitale bibliotheek.

De hoogte van de kasten bieden de mogelijkheid om boeken frontaal te presenteren. De kasten moeten tegen een stootje kunnen en makkelijk verplaatsbaar zijn. Deze ruimte is onder begeleiding van de docent(en) te gebruiken. De bibliotheek moet wel afsluitbaar zijn. De bibliotheek zou ook geplaatst kunnen worden in een ruimte die voor andere doeleinden wordt gebruikt, gezien het feit dat de bibliotheek niet veel gebruikt wordt.

De bibliotheek heeft geen vastgestelde positionering binnen het gebouw. In de ontwerpfase dient een geschikte locatie binnen het gebouw gevonden te worden van circa 20m². Ontwerpoplossingen als kastenwanden of afscheiding door middel van afsluitbare kasten zijn mogelijkheden.

5.2.4 Facilitaire ruimten

Er dient tevens voorzien te worden in een aantal facilitaire ruimten. De volgende ruimten moeten ingepast worden:

- Garderobe en lockers voor de leerlingen en medewerkers: uitgangspunt is 1 locker per persoon.
- Werkkasten t.b.v. opslag schoonmaakkar en opslag.
- Print- en kopieerruimte t.b.v. multifunctional en opslag kantoorbenodigdheden. Logischerwijs positioneren in de nabijheid van de kantoorruimten.
- Kolfruimte conform Arbeidsomstandighedenwet (eventueel gecombineerd met de EHBO/medische ruimte).

5.3 Buitenruimte

In de buitenruimte van de school vinden twee belangrijke activiteiten plaats: buitenspelen/pauzeruimte en de opvang van leerlingen bij de aankomst op, en het vertrek van school. Tevens wordt er in de buitenruimte plaats geboden aan voorzieningen voor onderwijs vanuit de branche groen.

Er wordt concreet onderscheid gemaakt in:

- Schoolplein(en) (t.b.v. buitenspelen/pauzeruimte)
- Buitenvoorziening t.b.v. branche groen
- Parkeerplaatsen en fietsenstalling

Belangrijk om te vermelden is dat er zeer weinig leerlingen met de fiets komen. Voornamelijk docenten maken hier gebruik van.

5.3.1 Schoolplein(en)

Eén plein voor het opvangen van 120 leerlingen is onwenselijk. Er moeten daarom 2 schoolpleinen komen. 1 schoolplein voor A/B-leerlingen en 1 schoolplein voor CB/CT-leerlingen. Er moet namelijk voldoende toezicht zijn, dit geldt in het bijzonder voor de CB/CT-leerlingen.

5.3.2 Buitenvoorziening t.b.v. branche groen

Voor het branchevak groen moet ruimte gereserveerd worden. Leerlingen moeten ruimte hebben om een (moes)tuin te leren onderhouden. Dit kan optioneel worden meegenomen in de verdeling zoals in 5.3.1. is voorgesteld.

5.3.3 Parkeerplaatsen en fietsenstalling

Er moeten in de buitenruimte parkeerplaatsen worden gefaciliteerd. Enerzijds voor de taxi(busjes) voor het leerlingenvervoer en anderzijds voor het personeel. Het personeel kan tevens gebruik maken van een te realiseren fietsenstalling.

- Parkeerplaats leerlingenvervoer
- Parkeerplaats personeel
- Fietsenstalling

Context leerlingenvervoer

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid voor het leerlingenvervoer ten tijde van halen en brengen is een aandachtspunt bij het ontwerp van de buitenruimte. De leerlingen van VSO op Noord worden veelal per taxibus of auto gebracht en gehaald. Er komen bij het halen en brengen ongeveer 30 taxibusjes naar de school. Er moet goed na worden gedacht over de tijdelijke parkeervoorziening voor het brengen en halen van de leerlingen. Een tijdelijke parkeervoorziening op het schoolplein is mogelijk. Daarbij dient extra aandacht te zijn voor de veiligheid van de leerlingen. De school is verantwoordelijk voor de veiligheid op het schoolplein. Leerlingen spelen op het plein. Busjes kunnen daarom niet over het plein rijden tenzij er een duidelijke afscheiding wordt gerealiseerd.

Bij de eisen aan de tijdelijke parkeervoorziening is er een verschil tussen brengen en ophalen. Bij het brengen van de leerlingen in de ochtend stappen de leerlingen uit en worden ze begeleid naar het schoolplein en wachten ze tot ze naar de lokalen gaan. Zij wachten tot ze naar binnen worden gebracht. In verband met de veiligheid moeten kinderen aan de stoepkant uitstappen. Een snelle circulatie van het leerlingenvervoer is in de ochtend goed mogelijk.

Bij het ophalen van de leerlingen is een snelle circulatie van het leerlingenvervoer lastiger te realiseren. De leerlingen komen druppelsgewijs de school uit en worden begeleid naar het leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer moet dus parkeren en wachten tot alle leerlingen zijn gearriveerd. In verband met de veiligheid moeten leerlingen aan de stoepkant instappen.

De tijdelijke parkeervoorziening is daarom:

- eenvoudig te bereiken,
- gemakkelijk te verlaten,
- van een dusdanige omvang dat er (met name bij het ophalen van leerlingen) voldoende parkeergelegenheid is.

Meerdere rijbanen op een tijdelijke parkeervoorziening is onwenselijk, dit zorgt voor onveilige situaties. Leerlingen van de VSO zijn extra kwetsbaar. Er moet voorkomen worden dat de buurt last heeft van het leerlingenvervoer.

6. Kwaliteitseisen

Voor de kwaliteitseisen geldt dat het 'Technisch Programma van Eisen CVO versie 3.0 (28-10-2021)' het uitgangspunt is. In het Technische Programma van Eisen staan de eisen beschreven m.b.t. de scholen van CVO. Voor Accent VSO op Noord geldt dat aan deze minimumeisen moet worden voldaan. Het Technisch PvE is als bijlage 3 toegevoegd.

In het document staan de minimumeisen en prestaties beschreven m.b.t.

- Binnenklimaat (comfort en gezondheid)
- Energie en duurzaamheid
- Architectonisch en bouwkundig (esthetisch, materiaalgebruik, circulariteit en eisen t.a.v. exploitatie)
- Werktuigbouwkundige installaties
- Elektrotechnische installaties

7. Ruimtestaat

Onderstaande ruimtestaat is de doorvertaling van de functionele bouwstenen naar het ruimtelijk programma. De ruimtestaat is ook bijgevoegd als bijlage 4.

Ruimtelijst Accent VSO op Noord - toekomstige situatie					
Totaaloppervlak volgens NEN2580					
Huidig aantal leerlingen 86					
Ruimtebehoefte o.b.v. huidig aantal leerlingen 1.481,2 m ²					
Ruimtebehoefte o.b.v. 120 leerlingen 2.051 m ²					
Ruimtesoort	functie	aantal	m ²	totaal	opmerkingen
Onderwijsruimten				790	
	Regulier klaslokaal	10	40	400	
	Branchelokaal Groen	1	42	42	Incl. opslagruimte
	Branchelokaal Zorg en Welzijn	1	84	84	Incl. wasruimte en opslagruimte
	Branchelokaal Horeca	1	120	120	Incl. spoelkeuken (20 m ²) en uitgifteruimte (20 m ²)
	Branchelokaal Techniek	1	84	84	Incl. opslagruimten
	Branchelokaal Facilitair	1	60	60	
Kantoorruimten				266	
	Personeelskamer	1	90	90	
	Werkplekken	16	8	128	
	Vergader ruimte	1	24	24	
	Spreekkamers	2	12	24	
Ondersteunende ruimten				176	
	Therapie ruimte	1	12	12	
	EHBO/medische ruimte	1	16	16	
	Time-out ruimte	1	8	8	
	Kantine	1	120	120	
	Bibliotheek	1	20	20	
Facilitaire ruimtes				18	
	Werkkasten	2	6	12	1 per etage
	Kopieerruimte	1	6	6	
	Sanitaire voorzieningen			n.t.b.	Conform bouwbesluit
Totalen				1250	
Nuttige vloeroppervlakte totaal:			indicatief %	1250	
	Ontwerpverlies / indelingsverlies		5%	62,5	<i>o.b.v. NO * rekenfactor</i>
	Vloeroppervlakte horizontaal verkeer		12%	157,5	<i>o.b.v. (NO + ontwerpverlies) * rekenfactor</i>
	Verplaatsbare binnenwanden		4%	58,8	<i>o.b.v. (NO + ontwerpverlies + binnenwanden) * rekenfactor</i>
Verhuurbare vloeroppervlakte				1528,8	
	Vloeroppervlakte verticaal verkeer		4%	61,2	<i>o.b.v. VVO * rekenfactor</i>
	Vloeroppervlakte technische installaties		6%	95,4	<i>o.b.v. (VVO + verticaal verkeer) * rekenfactor</i>
Netto vloeroppervlakte				1685,3	
Gymzaal & kleedkamers				431,8	
	Gymzaal	1	390	390	
	Kleedkamers	2	20,9	41,8	
Buitenruimte				0	
	Schoolplein A/B			0	
	Schoolplein CT/CB			0	
	Parkeerplaats leerlingenvervoer			0	
	Parkeerplaats personeel			n.t.b.	
	Fietsenstalling			n.t.b.	